

Vlaams
Parlement

stuk **2475** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 27 maart 2014 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de dames Katrien Schryvers, Else De Wachter, Lies Jans,
Cindy Franssen, Mia De Vits, Helga Stevens en Vera Jans

betreffende de erkenning van de slachtoffers van
historisch geweld en misbruik in jeugd- en
onderwijsinstellingen in Vlaanderen
en het omgaan met geweld in het algemeen

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebelid
uitgebracht door mevrouw Sonja Claes

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers.

Vaste leden:

de dames Sonja Claes, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de dames Mia De Vits, Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Caroline Bastiaens, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de heren Frank Creyelman, Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

2475 (2013-2014) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Op dinsdag 25 maart 2014 besprak de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding het voorstel van resolutie betreffende de erkenning van de slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen en het omgaan met geweld in het algemeen.

1. Toelichting

Mevrouw *Katrien Schryvers* brengt in herinnering dat de heer Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, na persberichten over historisch misbruik en geweld in jeugd- en onderwijsinstellingen in het voorjaar van 2013, een panel van experts heeft samengesteld. Het expertenpanel stelde in december 2013 een verslag van zijn onderzoek op met aanbevelingen: 'Rapport expertenpanel historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen'. De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding heeft daarover op 4 februari 2014 een gedachtewisseling georganiseerd met professor Adriaenssens (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2474/1). Ook de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media en de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen waren daarbij betrokken. Dit voorstel van resolutie gaat verder dan de aanbevelingen uit het rapport van het expertenpanel en is aangevuld met bijkomende aanbevelingen van professor Adriaenssens. Het voorstel van resolutie beoogt de erkenning van slachtoffers uit het verleden, sensibilisering en maatregelen om geweld en misbruik in de toekomst te voorkomen.

Inzake het verleden vragen de indieners dat het historische misbruik publiekelijk erkend wordt in een open brief aan de bevolking. In het verleden heeft de samenleving de signalen niet herkend, de slachtoffers niet geloofd en hen niet ondersteund.

De slachtoffers moeten op individueel en maatschappelijk vlak aanspraak kunnen maken op initiatieven die bijdragen tot erkenning, heling en herstel. Daarbij verdienen ze ernstige en brede ondersteuning vanuit de maatschappij. Het kan gaan om ontmoeting, hulpverlening, erkenning en deskundig advies, ook over juridische mogelijkheden. Het leed van de slachtoffers moet publiekelijk worden erkend door acties op het niveau van de betrokken instellingen, bijvoorbeeld door een vermelding op de website, en op verschillende overheidsniveaus, bijvoorbeeld met een permanente tentoonstelling of met een symbool, naar analogie met het vlinderproject tegen zinloos geweld.

De indieners vragen ook een onafhankelijke raad waar slachtoffers die daaraan behoefte hebben, terecht kunnen. Er moet voldoende en deskundig aanbod zijn van hulp- en dienstverlening. Slachtoffers moet erop gewezen worden dat ze altijd aangifte kunnen doen bij de politie of bij het parket, zelfs al zijn de feiten verjaard. Indien nodig moet er voorzien worden in deskundige ondersteuning om aangifte te doen. De indieners vragen een beperkt, gericht en casusgelieerd exemplarisch onderzoek naar de prevalentie en de incidentie van historisch geweld op kinderen en jongeren.

Voor het heden en de toekomst stellen de indieners dat Vlaanderen zijn talrijke inspanningen van de voorbije periode moet voortzetten. De permanente vorming en sensibilisering moeten in alle geledingen van de samenleving worden georganiseerd, niet alleen in de jeugd- en onderwijsinstellingen. Er moet tweejaarlijks worden gerapporteerd over de prevalentie en incidentie van actueel geweld op en misbruik van kinderen en jongeren in diverse contexten. De infrastructuur van voorzieningen voor kinderen met of zonder een beperking moet een veilige leefomgeving mogelijk maken. Er is ook geweld en misbruik tussen jongeren zelf. Ook binnen de onderwijscontext moet er meer aandacht worden besteed aan de problematiek van geweld en misbruik. Er moet worden voorzien in laagdrempelige aanspreekpunten integriteit voor kinderen in scholen, in de hulpverlening en in de vrije tijd.

De transparantie die van instellingen mag worden verwacht inzake geweld en misbruik van welke aard ook, start met het ernstig nemen van meldingen of bewoordingen die wijzen op geweld of misbruik, en het erkennen ervan. Acties vanuit de voorzieningen zelf zijn op dat vlak heel belangrijk. Mevrouw Katrien Schryvers wijst in dat verband op een brochure van het Vlaams Welzijnsverbond waarin het zich engageert tegen geweld en misbruik in zijn voorzieningen.

De maatschappij, maar ook kinderen en jongeren, dreigen gewoon te worden aan geweld omdat in allerhande televisieprogramma's alsmat ernstiger geweld voorkomt. Het voorstel van resolutie wil een mediarichtlijn. Naar analogie met de mediarichtlijnen voor zelfdoding kan de sector die mee uitwerken. Na mediaberichten over een zelfdoding verwijzen zowel kranten als televisie naar 1813 of de Zelfmoordlijn. Een minimale vereiste in dit verband is een verwijzing naar het meldpunt 1712.

Dit voorstel van resolutie wordt aangegrepen om aan te geven hoe het meldpunt 1712 bij voorkeur evolueert. De mogelijkheid om geweld en misbruik te melden bij het meldpunt 1712 moet het voorwerp uitmaken van permanente campagnes. De cijfers tonen aan dat het aantal aanmeldingen stijgt wanneer er meer wordt geïnvesteerd in campagnes. Om de aangiftebereidheid te verhogen, moet het meldpunt 1712 naast e-mail ook face-to-face en chatcontacten aanbieden. Het meldpunt moet rechtstreeks kunnen doorverwijzen naar de politie, en ook volledig toegankelijk zijn voor slachtoffers met een beperking.

Kinderen en jongeren die het slachtoffer worden van geweld of misbruik moeten nog meer worden aangemoedigd om dat te melden. Uit alle evaluaties blijkt dat kinderen en jongeren zelden zelf aanmelden. Meestal wordt de aanmelding gedaan door mensen uit hun omgeving. De indieners hopen dat het onderzoek van Kind en Samenleving concrete voorstellen zal opleveren.

Het klachtrecht van kinderen en jongeren moet verder worden versterkt. Tijdens de hoorzitting over de conceptnota voor nieuwe regelgeving over extern toezicht en externe klachtenbehandeling inzake hulp- en dienstverlening aan kinderen en jongeren en hun gezinnen (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2312/1 en 2) is herhaaldelijk uitdrukkelijk gezegd dat dit recht decretaal verankerd moet worden. Alle nodige stappen zijn gezet om daar in het begin van de volgende regeerperiode werk van te maken.

Er moet ook worden geïnvesteerd in opleiding en permanente vorming over het omgaan met actueel geweld en misbruik. Het Vlaams Forum Kindermishandeling moet worden uitgebouwd tot een sterk en maatschappelijk aanwezig forum. Er moet een werkvorm worden ontwikkeld voor het omgaan met actueel misbruik van en geweld jegens volwassenen in gezagsrelaties, en slachtofferhulp moet waar nodig op een meer langdurige basis mogelijk zijn. De hulp- en dienstverlening voor volwassenen achter het meldpunt 1712 moet worden ondergebracht in een structuur naar het model van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling.

Tot slot vragen de indieners aan de Vlaamse Regering om bij de Federale Regering aan te dringen op de uitvoering van de aanbevelingen in het eindrapport van het expertenpanel en in het rapport over het experimenteel project 1712, die betrekking hebben op federale bevoegdheden.

Dit omvattende voorstel van resolutie vult een aantal initiatieven die deze regeerperiode zijn genomen aan en breidt ze uit met de aanbevelingen van het expertenpanel.

2. Bespreking

De heer *Peter Gysbrechts* merkt op dat dit voorstel van resolutie heel wat maatregelen bevat die ook worden geformuleerd in het rapport van het expertenpanel. De oprichting van een onafhankelijke raad is wellicht de meest concrete maatregel voor de slachtoffers van historisch geweld. De indieners zeggen echter niet waar die raad precies moet worden opgericht.

Iedereen is het erover eens dat er voldoende en deskundig aanbod van hulp- en dienstverlening moet worden georganiseerd. Als die hulp- en dienstverlening ingebed is in de gewone welzijnsvoorzieningen, rijst de vraag hoe vermeden wordt dat de slachtoffers op een wachtlijst terechtkomen.

Professor *Adriaenssens* heeft gepleit voor het opzetten van een permanente dialoog tussen alle betrokken partners – Welzijn, politie en Justitie – en de belangenverenigingen van slachtoffers over alle beleidsacties in de beleidslijn geweld, misbruik en kindermishandeling. Die aanbeveling vindt hij niet terug in het voorstel van resolutie. Het inbrengen van de ervaringsdeskundigheid van de slachtoffers bij het uitstippelen van het beleid kan nochtans een belangrijke erkenning betekenen van het hun aangedane leed.

Er is sprake van een tweejaarlijks rapport over actueel geweld op en misbruik van kinderen en jongeren in diverse contexten. Daaraan kan een evaluatie worden toegevoegd van de manier waarop omgegaan wordt met meldingen van geweld en misbruik. Daaruit kan het beleid iets leren over good practices en over de effectiviteit van de aanpak.

De heer *Peter Gysbrechts* wil van de indieners vernemen wat wordt bedoeld met het ontwikkelen van een werkvorm voor het omgaan met actueel misbruik van en geweld jegens volwassenen in gezagsrelaties.

Dit voorstel van resolutie is vrij volledig. De spreker hoopt dat het niet bij ijdele woorden zal blijven. Open Vld zal dit voorstel van resolutie goedkeuren.

Mevrouw *Lies Jans* zegt dat het de bedoeling was om een zo volledig mogelijk voorstel van resolutie uit te werken op basis van de gedachtewisseling van 4 februari 2014, het eindrapport van het expertenpanel over historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen en het rapport over het experimenteel project 1712 – aanpak misbruik van volwassenen in gezagsrelaties. Uit de rapporten blijkt dat de slachtoffers erkenning vragen en de hoop uitdrukken dat er met hun getuigenis iets gedaan wordt. Velen zijn namelijk verbolgen omdat dat in het verleden niet het geval was. Ze willen voorkomen dat de geschiedenis zich herhaalt. Het voorstel van resolutie heeft de aanbevelingen overgenomen en bevat bovendien elementen uit de hoorzittingen. Dit voorstel van resolutie erkent dat er geweld en misbruik is geweest in Vlaamse jeugd- en onderwijsinstellingen. De slachtoffers van deze mensonterende praktijken hebben recht op erkenning van hun leed en op ondersteuning indien ze daar nood aan hebben.

Een eerste belangrijk punt is de vraag een open brief te richten tot de bevolking waarin de slachtoffers de erkenning krijgen waar ze recht op hebben. In die open brief kan men alle slachtoffers aanspreken, ook als ze niet naar buiten gekomen zijn met hun verhaal. Mevrouw *Lies Jans* hecht veel belang aan de aanbeveling dat er een forum moet komen voor erkenning, heling en herstel. Dat is de onafhankelijke raad waar de slachtoffers uit het verleden terechtkunnen als ze daar behoefte aan hebben. Het voorstel van resolutie kijkt echter ook vooruit. Niemand mag toelaten dat de fouten van het verleden zich in de toekomst herhalen. Het voorstel van resolutie bevat daarom acties over de aanpak van

actueel geweld en misbruik van kinderen en jongeren. Haar fractie zal het voorstel van resolutie met overtuiging steunen.

Mevrouw *Else De Wachter* is tevreden dat iedereen het eens is over het belang van dit voorstel van resolutie. De gedachtewisseling met professor Adriaenssens was een goed uitgangspunt. Het is belangrijk om op het einde van deze regeerperiode nog een beleid te kunnen voeren voor de erkenning van de slachtoffers. Het kwade moet naast het vele goede een benoembare plaats krijgen in de hulpverlening.

Er is echter ook een betere omkadering nodig om kinderen en jongeren te beschermen tegen actueel geweld. Kinderen en jongeren moeten weten dat ze ergens terecht kunnen met hun klachten. Daarom pleit het voorstel van resolutie voor de oprichting van een onafhankelijke raad. Iedereen dient te beseffen dat elk slachtoffer daar anders zal mee omgaan. Er moeten laagdrempelige aanspreekpunten zijn in de scholen, in de hulpverlening en in de vrije tijd. Het belang van het meldpunt 1712 moet hierbij worden benadrukt. De mogelijkheid tot doorverwijzing is daarbij essentieel, naast de rechtstreekse toegankelijkheid. Het meldpunt 1712 moet voldoende ondersteuning genieten om die opdracht waar te kunnen maken. De professionals moeten goed worden ondersteund. Daarom moet er voldoende geïnvesteerd worden in opleiding en permanente vorming.

Het beleid moet ervoor zorgen dat dergelijke feiten in de toekomst niet meer kunnen verjaren en dat er een oplossing wordt gevonden voor de feiten die verjaard zijn. Mevrouw *Else De Wachter* vraagt respect voor alle slachtoffers, die elk op een eigen persoonlijke wijze omgaan met dit gegeven. Ze hecht veel belang aan een zichtbare erkenning voor de slachtoffers onder meer met een open brief.

De heer *Johan Verstreken* staat achter dit voorstel van resolutie dat illustreert hoe respect kan worden opgebracht voor mensen. Hij staat positief tegenover de suggestie om na gewelddadige televisieprogramma's het meldpunt 1712 bekend te maken. De commissie bevoegd voor Media moet dit opvolgen in de volgende regeerperiode.

Mevrouw *Katrien Schryvers* denkt dat wat mogelijk is voor de Zelfmoordlijn ook mogelijk moet zijn voor het meldpunt 1712. Misbruik en geweld komen in heel wat contexten voor. Daarom is een brede en omvattende aanpak noodzakelijk, zowel voor de slachtoffers als voor de mensen die weet hebben van feiten. Het kan niet de bedoeling zijn dat wie hiermee geconfronteerd wordt, zelf moet uitzoeken wat hij kan doen. Daarom vragen de indieners dat er een leidraad wordt ontwikkeld voor het omgaan met actueel misbruik.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt unaniem met 10 stemmen aangenomen.

Katrien SCHRYVERS,
voorzitter

Sonja CLAES,
verslaggever